

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa K. M. i M. I. - następcy prawnych P. M.
przeciwko [...] S. Spółce Akcyjnej w K.
o zadośćuczynienie i rentę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 30 stycznia 2018 r.,
skargi kasacyjnej powódek od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 14 października 2016 r., sygn. akt III A Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża K. M. i M. I. - następcy prawnych powoda
P. M. kosztami zastępstwa procesowego pozwanej
w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 14 października 2016 r. oddalił apelację powoda P. M. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 27 stycznia 2016 r. oddalającego powództwo przeciwko stronie pozwanej [...] S. S.A. w K. o zadośćuczynienie i rentę.

W wyrokach sądów *meriti* przyjęto, że powód nie wykazał, aby w związku z wykryciem pylicy krzemowej płuc uznanej decyzją Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w K. za chorobę zawodową odczuwał skutki tej choroby, pozwalające na uznanie, iż wystąpiły przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pracodawcy z tytułu czynu niedozwolonego warunkujące

skuteczne dochodzenie roszczeń o rentę (art. 444 § 2 k.c.), czy zadośćuczynienie (art. 445 § 1 k.c.). Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, że powód, liczący w trakcie procesu 83 lata, odczuwał dolegliwości ze strony innych chorób. Natomiast pylica płuc nie była w stadium zaawansowanym, nie wymagała leczenia, nie generowała patologicznych objawów chorobowych. Wszystkie subiektywne objawy pulmonologiczne powoda były związane z jego innymi schorzeniami. Wobec powyższego ewentualna szkoda niematerialna, którą mógłby ponieść powód w związku z chorobą zawodową została już naprawiona przez przyznanie mu z tego tytułu jednorazowego odszkodowania w kwocie 14.600 zł.

Wyrok ten został zaskarżony w zakresie zadośćuczynienia skargą kasacyjną K. M. i M. I., następcyń prawnych powoda. Skarżące domagały się uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu oraz zasądzenia od pozwanej na ich rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie:

1) art. 445 § 1 k.c. w związku z art. 444 § 1 k.c. i w związku z art. 300 k.p. przez ich błędną wykładnię i uznanie, że samo wystąpienie u powoda choroby zawodowej pylicy płuc nie daje podstaw do przyznania zadośćuczynienia za krzywdę, bowiem niezbędnym jest wystąpienie odpowiedniego stopnia cierpień fizycznych i psychicznych w związku z wystąpieniem tej choroby, mimo iż cytowane powyżej przepisy wymagają jedynie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia co niewątpliwie miało miejsce, niezależnie od wskazania przez biegłych, że powód nie odczuwał żadnych skutków choroby zawodowej;

2) art. 448 k.c. przez jego niezastosowanie mimo naruszenia dobra osobistego powoda, jakim jest jego zdrowie nadwątlone zachorowaniem na pylicę płuc, za co odpowiedzialność ponosi pracodawca;

3) art. 378 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 391 § 1 k.p.c. polegające na nierozpoznaniu istoty sprawy w granicach apelacji i bezpodstawne przyjęcie, że powód nie wykazał co do zasady odpowiedzialności pozwanej na zasadzie art. 435 k.c. za spowodowanie choroby zawodowej, której to odpowiedzialności nie kwestionował Sąd pierwszej instancji, a także na niedokonaniu kompleksowej oceny zarzutów apelacji i ograniczenie się do oceny, czy wystąpiła u powoda

szkoda, bez uprzedniego rozważenia podstawy prawnej ewentualnej odpowiedzialności, rozważenia pojęcia „rozstroju zdrowia” i „krzywdy” (art. 445 § 1 k.c. w związku z art. 444 § 1 k.c.), nierozważeniu innych podstaw roszczenia powoda o zadośćuczynienie, tj. art. 448 k.c., skoro przez 36 lat przepracował on w warunkach szkodliwych u jednego pracodawcy i to w latach, kiedy nie przestrzegano elementarnych zasad bhp.

W ocenie skarżących za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania przemawia jej „oczywiste uzasadnienie z uwagi na błędną wykładnię art. 445 § 1 k.c. w związku z art. 444 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p., których wykładnia nie wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów i wymaga jedynie wystąpienia określonych okoliczności takich jak uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Uregulowana w Kodeksie postępowania cywilnego instytucja skargi kasacyjnej ma charakter nadzwyczajnego środka zaskarżenia, czego wyrazem jest m.in. istotne ograniczenie dostępności tegoż środka pod względem dopuszczalnych jego podstaw. Pomimo pozostawienia w art. 398³ § 1 k.p.c. możliwości zaskarżenia orzeczenia z powodu naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie oraz z powodu naruszenia przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, zakres tych zarzutów w odniesieniu do wszystkich podmiotów uprawnionych do wniesienia skargi został ograniczony. Zgodnie bowiem z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Oznacza to jednoznaczne określenie funkcji Sądu Najwyższego, który jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element

interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2008 r., III UK 6/08, LEX nr 469183). Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance jej oczywistego uzasadnienia (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

W świetle utrwalonego orzecznictwa przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., III PK 73/11, LEX nr 1215153). Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane. O ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ

61/05, OSNC 2006 nr 4 poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578). Oczywiście naruszenie prawa powinno być zatem rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Skarżący jest w tym zakresie zobowiązany do sformułowania w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność, a należy pamiętać, że o oczywistości naruszenia prawa możemy mówić jedynie, gdy w rozpoznawanej sprawie doszło do sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2013 r., III SK 43/12, LEX nr 1331343 oraz z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, LEX nr 1844092 oraz powołane tam orzecznictwo).

Wymienionych wyżej wymogów nie spełnia wniesiona skarga kasacyjna. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania z uwagi na przesłankę oczywistego uzasadnienia skargi, skarżące nie zdołały wykazać, aby naruszenie przepisów wskazanych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miało walor naruszenia kwalifikowanego, widocznego na pierwszy rzut oka. Argumentacja uzasadnienia wniosku ogranicza się jedynie do przytoczenia art. 445 § 1 k.c. w związku z art. 444 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. oraz do twierdzenia, że Sąd Apelacyjny winien w rozpoznawanej sprawie „zdefiniować prawidłowo pojęcie krzywdy, rozstroju zdrowia i uszkodzenia ciała, do których odwołuje się art. 445 k.c.” a także do wyrażenia przekonania, iż „zachorowanie powoda na pylicę

płuc (...) stanowiło realny uszczerbek na jego zdrowiu. Nosicielstwo tej nieuleczalnej choroby stanowiło bowiem psychiczne obciążenia powoda, co jest oznaką dysfunkcji organizmu. Dysfunkcja ta łączyła się nie tylko z koniecznością okresowej kontroli płuc, ale była na tyle istotna, że ograniczała zakres prac, które mógł podejmować powód i wymuszała wyższy poziom dbałości o zdrowie”. Twierdzenia te stanowią jednak wyłącznie polemikę z ustaleniami dowodowymi i oceną dowodów dokonaną przez Sądy *meriti*, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. W konsekwencji skarżące nie wykazały, aby zaskarżone orzeczenie było dotknięte tego rodzaju kwalifikowaną wadą prawną, która mogłaby być uznana za elementarną lub oczywistą, a która by uzasadniała ich twierdzenie o oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej w zakresie naruszenia wskazanych przepisów. Ponadto wyjaśnienie okoliczności, do których nawiązują skarżące wymagałoby kolejnej (ponownej) weryfikacji i oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, co usuwa się na ogół i co do zasady spod weryfikacji kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej oraz stosownie do art. 102 k.p.c. nie obciążył skarżących kosztami zastępstwa procesowego pozwanej w postępowaniu kasacyjnym.